

27.11

czwartek, godz. 19.00
NFM, Sala Główna ORLEN

YEHUDA PROKOPOWICZ I DAVID KHRIKULI – RECITAL CHOPINOWSKI

David Khrikuli, Yehuda Prokopowicz, fot. archiwum artystów

Yehuda Prokopowicz – fortepian

David Khrikuli – fortepian

Program

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Ballada F-dur op. 38 [7']

Mazurek h-moll op. 33 nr 4 [5']

Mazurek D-dur op. 33 nr 3 [2']

Mazurek a-moll op. 17 nr 4 [5']

Mazurek As-dur op. 17 nr 3 [5']

Mazurek B-dur op. 17 nr 1 [2']

Rondo à la Mazur F-dur op. 5 [8']

Berceuse Des-dur op. 57 [5']

Polonez As-dur op. 53 [7']

(wyk. Y. Prokopowicz)

Fryderyk Chopin

Fantazja f-moll op. 49 [14']

Preludium cis-moll op. 45 [5']

Scherzo b-moll op. 31 [10']

Scherzo cis-moll op. 39 [8']

Scherzo E-dur op. 54 [12']

(wyk. D. Khrikuli)

Prosimy o nagradzanie
artystów brawami
po zakończeniu
całego utworu.

Dwaj uczestnicy XIX Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina – Yehuda Prokopowicz i David Khrikuli – wystąpią z programem w całości poświęconym twórczości patrona tego wydarzenia. W ich interpretacjach zabrzmia między innymi ballady, mazurki, polonezy i scherza – utwory, które ukazują całe spektrum emocji romantyzmu: od poetyckiej zadumy po dramatyczny rozmach.

Yehuda Prokopowicz rozpocznie swoją część występu wykonaniem *Ballady F-dur* op. 38. Chopin zadedykował ten utwór Robertowi Schumannowi. Niemiecki kompozytor napisał, że sprawiło mu to „więcej radości, niż gdybym dostał order od jakiegoś władcy”. Stwierdził też, że Chopin powiedział mu, iż przy tworzeniu tego dzieła inspirowała go poezja Adama Mickiewicza. Sposób kształtowania narracji, fantazyjność, jaskrawe kontrasty i dramatyzm są tu w istocie na wskroś romantyczne. W *Balladzie F-dur* komentatorzy widzieli nawiązanie do *Świtezianki*. Zgodnie z tym spojrzeniem pogodny pierwszy temat miał oddawać spokój i idylliczność natury, a drugi – gwałtowny, zrywający się jak wichry – niesamowitość i grozę wydarzeń rozgrywających się nad jeziorem.

Chopin pisał mazurki przez całe swoje życie – od wczesnej młodości do ostatnich lat. Gatunek ten przeszedł w jego twórczości zadziwiającą metamorfozę, a badacze odnajdowali w nim nie tylko emblemat polskości i patriotyzmu twórcy, ale też niemal świadectwo jego przemyśleń egzystencjalnych. Mazurek był dla Chopina sposobem na idealizację czy wręcz mitologizację rodzimej ludowości. Zbiór czterech takich kompozycji, op. 17, datuje się na rok 1833, zaś cztery zebrane w op. 33 są już o kilka lat późniejsze – powstały bowiem w 1837 roku. Yehuda Prokopowicz otrzymał ufundowaną przez Polskie Radio nagrodę za najlepsze wykonanie mazurków podczas XIX Konkursu Chopinowskiego. Jego interpretacja tych miniatur tanecznych bez wątpienia będzie jednym z najciekawszych akcentów koncertu.

Rondo à la Mazur F-dur op. 5 to dzieło wczesne, skomponowane w 1825 albo 1826 roku, a więc jeszcze podczas pobytu artysty w Warszawie. To utwór pełen fantazji i wirtuozowskiego rozmachu. *Berceuse Des-dur* op. 57 powstawała dość długo, nawet jak na standardy Chopina, który często nie mógł się zdecydować, jaki wariant dzieła uznać za ostateczny. Szkic został sporządzony podczas letniego pobytu w Nohant – posiadłości George Sand – w 1843 roku, ukończono go pod koniec następnego roku, a do wydawcy rękopis trafił w 1845 roku. Pod względem formy i struktury to utwór dość prosty – stanowi cykl wariacji opartych na stałej formule basowej. A jednak, po-

mimo tej pozornej prostoty, pozostaje jednym z najważniejszych kompozycji epoki romantyzmu.

Zwieńczeniem występu Prokopowicza będzie *Polonez As-dur* op. 53. Dzieło to, pełne blasku i wirtuozerii, określane bywa mianem heroiczno-zwycięskiego dramatu. Również ono zostało stworzone w Nohant, w 1842 roku. Muzykolog Hugo Leichtentritt napisał o nim: „Wszystko, co pod względem blasku, dostojęństwa, siły i entuzjazmu tkwi w polonezie – zostało w arcydziele tym wyrażone w sposób najbardziej porównujący z możliwych”.

David Khrikhuli rozpocznie swój występ wykonaniem *Fantazji f-moll* op. 49. W dniu zwieńczenia prac nad tym utworem w 1841 roku kompozytor pisał w jednym z listów: „Dziś skończyłem *Fantazję* – i niebo piękne. Smutno mi na sercu – ale to nic nie szkodzi. Żeby inaczej było, może by moja egzystencja nikomu na nic się nie przydała”. Dzieło to jest luźno oparte na niezwykle popularnej w tym czasie pieśni Karola Kurpińskiego *Litwinka*, czyli *hymnie legionów litewskich*. Stanowi zresztą nie cytát sensu stricto, ale aluzję. Ten wątek narodowy został trafnie odczytany przez wczesnych komentatorów. Krytyk muzyczny Józef Sikorski pisał w 1843 roku: „Już w rozpoczynającym *Fantazję* marszu znajdują się tu i ówdzie zwroty cechujące naszą muzykę”, dalej zaś dodawał, że „każdy z tematów utworu mniej lub więcej nacechowany jest naszą narodowością”.

Preludium cis-moll op. 45 również pochodzi z 1841 roku. Bardzo wymagający wobec siebie artysta był z niego zadowolony, a w jednym z listów wspominał nawet, że preludium jest „dobrze modulowane!”. Dzieło to sprawia wrażenie zapisanej improwizacji – oparte jest na dwóch myślach, które kompozytor swobodnie snuje. W końcowej kadencji urzeka koncentracja na brzmieniu, a kiedy powraca pierwszy temat, Chopin każe mu wznieść się coraz wyżej, aż w końcu melodia rozplywa się w ciszy.

Chociaż termin „Scherzo” oznacza po włosku „żart”, to zatytułowane tak cztery wyjątki z dorobku Polaka są utworami rozbudowanymi i dramatycznymi, często nawet demonicznymi. „Jak ma wyglądać powaga, skoro żart jest przybrany w tak ciemne szaty?” – pytał retorycznie zaskoczony Schumann po zapoznaniu się ze *Scherzem h-moll*. Trzy zatytułowane tak dzieła, które wykona Khrikhuli, a więc *Scherzo b-moll* op. 31, *Scherzo cis-moll* op. 39 oraz *Scherzo E-dur* op. 54, są równie zagadkowe. Chopin usamodzielił ten gatunek (przez Beethovena wprowadzony do symfonii), znacznie go rozbudował i nadał mu romantyczną ekspresję z aurą niesamowitości i grozy. „To winien być dom umarłych” – tak kompozytor miał skomentować początek *Scherza b-moll*. Ogromny kontrast w stosunku do ostrości części zasadniczej wnosi trio utrzymane w pastoralnej tonacji F-dur i w rytmie włoskiej siciliany, a następnie walca,

jednak materiał początkowy powraca, a całość kończy się prezentacją potęgi i mocy brzmienia. *Scherzo cis-moll* rozpoczyna się charakterystycznym motywem, który komentatorzy porównywali do pytania rzuconego w pustą przestrzeń, a Mieczysław Tomaszewski nazwał tę początkową fazę dzieła „muzyką oddaną dzikiemu szaleństwu”. Tym razem kontrast wnosi uroczysty chorał dopełniony opadającym motywem w rytmie ósemkowym. *Scherzo E-dur* op. 54 odróżnia się charakterem od pozostałych utworów tego typu – jest bardziej baśniowe niż demoniczne.

OSKAR ŁAPETA

Organizator:

NFM – instytucja kultury współprowadzona przez:

Wrocław miasto spotkań

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

DOLNY
ŚLĄSK

Mecenas

Tytułarny NFM:

Mecenas

NFM:

STRABAG
WORK ON PROGRESS

BMW
Bońkowsky

Partnerzy

strategiczny NFM:

LOKUM
DEVELOP

TOTALATOR
SPORTOWY

7
LAT

Partnerzy NFM:

Sudety+
Niebieskie Wody Olesznic

FANUC

Bank Polski

Partnerzy medialni NFM:

TVP
KULTURA

TYGODNIK
POWSZECHNY

dwójka
POLSKIE RADIO

Radio Muzyka
Chopin

RADIO
WROCLAW

polmic.pl

www.wroclaw.pl

iram
wrocławskie radio